

برنجی سنه - نسخہ ۴۰

چهارشنبه

صحیفہ ۱۵۷

بر نسخہ سی ۱ غروشدہ در .

—••••—

مرکزی ابو السعود جادہ سندہ ۱۸ نومرولو دکاندر .  
کوندربلہ جک اوراق معلم نامنہ اورایہ کوندربلیدر .  
بوسنہ اجرقتی ویرلماش مکاتیب قبول اولنماز .

مجموعہ کتب

بر نسخہ سی ۱ غروشدہ در .

—••••—

استانبول ایچون آہونہ یازماز . بوغاز ایچی داخل اولدیغی  
حالدہ خارج ایچون بر سنہ لک آہونہ بدلی — بوسنہ  
اجریتلہ برابر — یاریم عثمانلی لیراسیدر .

فی ۱ ذی القعدہ سنہ ۱۳۰۵

( معارف نظارتک رخصتیہ ہفتہ در دفعہ نشر اولنور )

فی ۲۹ حزیران سنہ ۱۳۰۴

روحی بغدادینک بر سجاده نشین ریاکار حقنده کی :

( دیرمش بکا کشف اولدی هب اسرار حقیقت )

( والله یا لاندیر سوزی بالله یا لاندیر )

کلامی ده انکار یابدن معدوددر .

سوق کلامده ایکی صورت وارددر : یا مقتضای ظاهره موافق و یا مخالف اولور . برینه «مقتضای ظاهر اوزره سوق کلام» دیکرینه «خلاف مقتضای ظاهر اوزره سوق کلام» تعبیر اولنور . ایشته ابتدائیه تآکیدک ترکی ، طلبیاتک استحساناً ، انکاریاتک وجوباً تآکید مقتضای ظاهر اوزره سوق کلام قییلندندر . فی الحقیقه ظاهر حاله نظراً سوز بر خالی الذهنه سادده جه ، بر متردده قولتیجه ، بر منکره ده قوتلی سوبلنک اقتضا ایدر . فقط زمان اولورکه مقتضای ظاهر دن عدول اولته رق خلاف مقتضای ظاهر اوزره اداره کلام ایدلک لازم کایر . بو حالده مثلاً عالم جاهل منزله سنه تنزیل اولنور . از جمله ارباب قلیدن اولدینی حالده بو صفیحه رعایت ایدلسی لازم کان آدابه مغایر بر حررکنده بولنان برذاته «ارباب قلدنسکر» . دینله جیک اولسه خلاف مقتضای ظاهر اوزره سوق کلام ایدلش اولور . مخاطب کندینک ارباب قلدن اولدینی بیله جکی کی بو خصوصک متکلمیه معلوم بولندینی ده بیله جکندن متکلمک مقصدی نه مخاطبه ارباب قلدن اولدینی بیلدرمک ، نه ده بو خصوصک کندیشیحه معلوم بولندینی آکالاتق اولیوب تنبیه دن عبارت اولوق لازم کایر .

میدان حره کیرمک اوزره بولنان ایکی دلاوردن برینک استعمال ایده جکی اسلحی کال اهتام ایله معایه ایشته دیکرینک لطیفه بوللو تعریفده بولغسی اوزرینه «دوکونه کتپوروز» دیتی ده بوقییلندندر .

کلام مقتضای ظاهر دن زیاده خلاف مقتضای ظاهر اوزره سوق اولنور . بوراسی تصدیق ایچون مجاورانه دقت ایتمک کافیدر . آشاغیده بو بحثه متعلق ایضاحات کله جکدر . کلامک کرک مقتضای ظاهر ، کرک خلاف مقتضای ظاهر اوزره سوقی ایجاب ایدن شی معیار معانی اولان مقتضای حالدر .

بارجه سنه باقلسه بردن بره قصور سز کی کورینور سده دقت ایدیلنجیه «مهرک سلطاننه» اضافت تشبیه سنده کافک «حشو مفسد» قیلندن اولدینی کوریاور . «سلطان محبتکه» دیکه وزن مساعد اولماق جهتله اختیار اولنان بو تعبیر «مهرک سلطاننه» صورتده ایراد ایدلی ایدی .

اسلوب ترکی اوزره الک چوق اضافت تشبیه استعمال ایدن شاعرمن فضولیدر . مشارالیهک طور مخصوصه لطافت و برن کیفیتلردن بری ده بوعد اولنه بیلیر . بر قاج مثال ایراد ایدلم :

§ کوکل غم کونلرین تنها کچیرمه ایسته برهمدم

(اجل خوابندن) افغاندر چکوب مجنونی بیدار ایت

§ جان ایلدکجه میل تماشای قامتک

(کوز روزن) سرشک روانم روان طوتار

§ دیمه فرهاد قان دوکش آتچی (عشق شمیری)

نیم کور قانلی یاشم کیم بوهم اول ماجرادندر

§ کرمه ای (کوکل قوشی) غافل فضای عشقه

کیم بو صحرانک کذرکاهنده چوق صیادی وار

§ (تن اوندن) رختکی جهد ایله ای جان طشره چک

آفت سیل سرشک بی قرارمدن صاقن

— اخطار —

مشار الیهک :

(جاکار کوکده صائمک کیم آچو بدیر تیغ عشق)

(کوکک شهرینه مهرک کیرمکه دروازدر)

ییتنده کی «کوکک شهرینه» تعبیری طوغری دکادر . «کوکک

شهرینه» دینلک اقتضا ایدردی .

مکتب سلطانی درس لرندن :

— ۱۷ —

مثلاً :

— توحیددن آیرلدم .

— برنفس توحیددن آیرلدم .

— برنفس توحیددن آیرلدم الله بر .

مصراعرندن برنجیسی — تآکیددن خالی اولدیفندن — ابتدائی

وطلییه ، ایکنجیسی — «برنفس» ایله مؤکد بولندیفندن — طلی

وانکارییه ، اوچنجیسی — «برنفس» دن بشقه «الله بر» ایله ده

تآکید اولندیفندن یالکر انکارییه مثال اوله بیلیر .

— نمونه انتخاب —

— ۲۰ —

خواجه فهم

§ بن سلیمان فهیم کاشور اشعارده

عرش بلقیس سخن شدی نشیندر بکا



§ بزم عرض حال آتشی اولدینی اوزره استی سلیماندر . (۱۲۰۳)  
فهیما خاتم داغ محبتله سلیماندر

کبی بیتلرنده ایما آتشی اولدینی اوزره استی سلیماندر . (۱۲۰۳)  
ده استانبوله تولد آتشددر . برمدت دیوان هایون قلی داخلنده کی  
همه اوطمه سنه مداومت ایتدکن صکره ضربخانه عامریه مأمور  
اولش ایدی .

مؤخرأ مأموریت مخصوصه ایله روم ایلیه کوندرلش و  
ختام مأموریتدن صکره برخیلی زمان «یوودلاق» «مسلاک» کبی  
خدمانده قوللائتشددر .

نهایت درسعادته عودتله خانه سنده آرامکین اولهرق مراد  
جعت ایدن ارباب آرزویه دقایق فارسیه تعلیمه وقت کیرمکه  
باشلامشدر . عصر مزک مدار مفتخرقی اولان بر طاقم اکابر  
کندیسندن تدرس آتشاردر .

بر معلم فیض بخش ایدی . زمانده عموم ارباب تقدیرک  
مظهر توقیری اولمشدر . خواجه فهم بوخصوصه خواجه  
نشانی آکدیور .

«تذکره دولتشاه» ی «سفینه الشعر» نامیه ترجمه، صائب  
اصفهانیک بعض غزلیات منتخبه سی شرح آتشددر . مرتب  
دیوانجه سی مطبوعدر .

فهم صائب، شوکت پیرولک یولنده کفله شعر سویلر خیلی  
دکری برسخن پرورددر . معرفت وشهرتجه نشانه غلبه ایدمماش  
اولسه بیلله نظر دقه شاعر لکجه مشارالیه دن بالاتر کورینه بیلیر .  
فهیماکده طبعی رکبدر ، فقط بده نشأت قدر دکل .

قیریی زاده اسماعیل حق افندی طرفندن سوبلتیان :

( ناله قلسون انس وجن کندی سلیمان فهم )

تاریخندن آکلاشیله جنی اوزره (۱۲۶۲) ده وفات آتشددر .

مشارالیهات بعض اشعار منتخبه سی :

— مصراعرل —

§ بر آتشپاره طوغدی دخت رزدن نشه نمانده

§ جهاند جام طوررکن اولورمی جم کنسام

— بیتلر —

§ فهیما شاعران بوالهوسده قالماش انصاف

قناعت ایلز مضمنه دیوانی جالار جارباز

§ روحدر قالب انسانه فهیما عرفان

هیکل بی هتران عد اولتور سنک مزاز

§ علی الصباح جهان خلقی کار وباره کیدر  
بلاکشان محبتده کوی یاره کیدر

§ ره نخریده درلری ارسلویه حکیم  
ترک دنیا ایدن اسکندره استاد اولماز

§ ایلز ارباب دل ظل همایه النجیا  
لانه کیر قاف استغنا اولور عنقای عشق

§ حفظ اولندی ترک کام ایتسه تقدآب رو  
سوددن فارغ اولان سرمایدن آتجز زیان

— — — — —

— تَرز رَاکِن —

مؤانی : امیل زولا

— مابعد —

نهایت، فامیلیا (سن) ساحلنده کی خانه بی ترک ایله اوکولک  
آقشامی کلوب (بون نوف) چاروسنه یرلشدی .

(ترز) بوندن بویله ایچنده یاشابه جنی دکانه کبرجیه برمزاری  
تشکیل ایدن تراب صابک ایچنه کیریورم صاندی . برنوع یورک  
قابارمسی بوغازینه کلوب طبقاندی . قوروقوسندن تتره پوردی .  
مردار، رطوبتلی کدرکاهه باقدی، مغازه بی کردی، برنجی قاته  
حقیقه دی، اوطه لری طولاشدی . بودوشه مسز، جیلاق اوطه ل  
ایصمزلق، ویرانلق جهتیله قورقچ برحاله ایدی . کچ قادن  
ایده جک برحرکت بوله مدی . هیچ برسوز سولندی . کویاکه  
وجودی طومکش قالمش ایدی . خاله سیله زوجی آشاغی آتشار  
ایدی . اللری قاس قاتی، بوغازی هیچقیر یقلرله مملو اولدینی،  
آغلامه ده مقتدر اوله مدینی حالد برصندوقک اوزرینه  
اوطوردی .

(مادام راکن) حقیقه قارشى مشکلاته دوچار، تحلیلات  
واقعه سندن شرمسار اولش قالمش ایدی . کیفیت مبايعه بی مدافعه  
ایتمک جالشدی . هر محذور نوظهوره برچاره بولوردی .  
قارا کانی هوانک قاباققنه حل ایدردی، اورتلای برکده سو-  
بوریه جک اولسه کفایت ایدمکچى بیان ایله سوزینه نتیجه  
وبرردی .

(قامل) «نه وار سانکه! هبی یك کوزل اوینون . . .  
هم بز بورایه یالکر آقشاملری حقیقه جقز . بن (آلافرافنه) ساعت  
بش ویا آلتین اول عودت ایتم . . . سز ایکیز برلکده بولند  
جقسکر، جانکر صیغماز .» ديه جواب وبرردی .